

An Phleanáil Teanga i gCorca Dhuibhne

Cur i láthair don Mheitheal
Pleanála Teanga
Muiris Ó Laoire
25 Aibreán

Léargas ar an dul chun cinn

1. A raibh le déanamh...

2. A bhfuil déanta...

3. A bhfuil le déanamh...

1. A raibh le déanamh

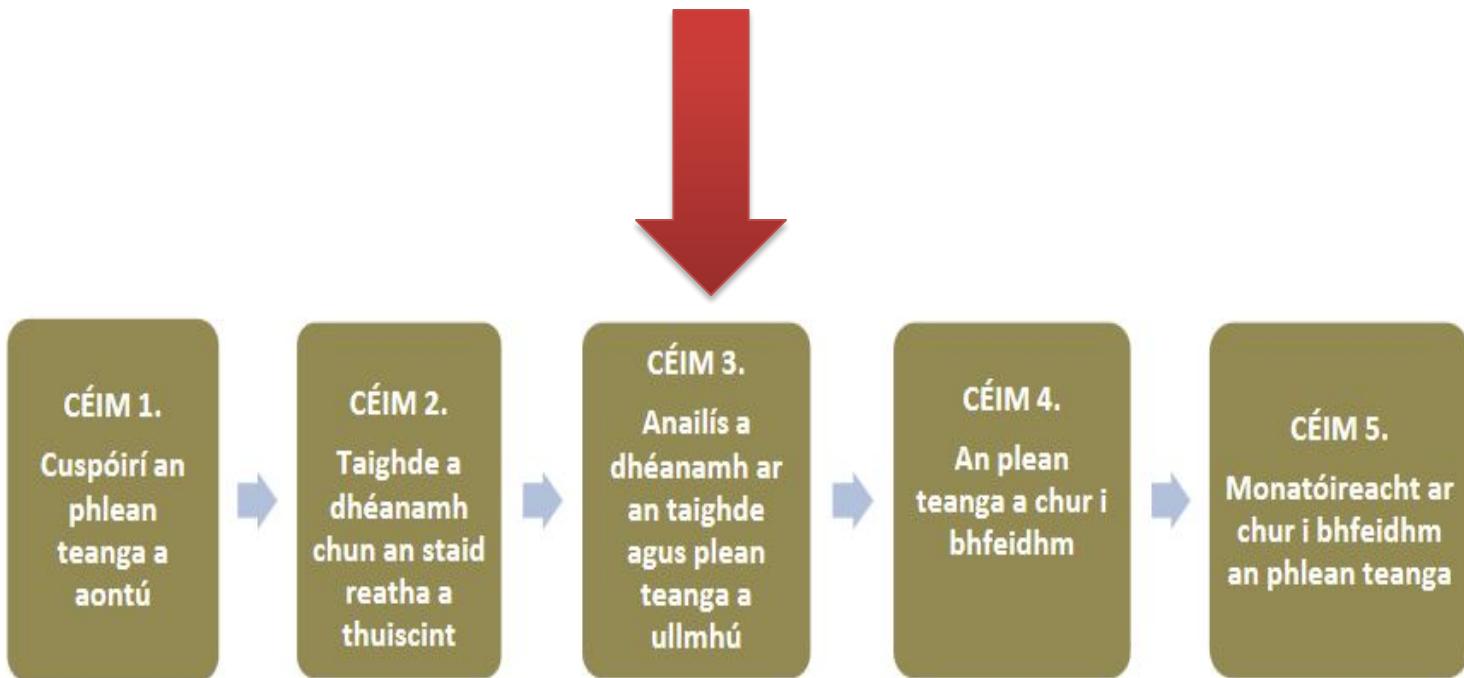
- Tá 26 Limistéar Pleanála Teanga Gaeltachta aitheanta ag an Aire Ealaín, Oidhreachta agus Gaeltachta chun críche an Achtá. Faoin Acht, déanfar an Ghaeltacht mar atá sí faoi láthair a athshainiú mar Limistéar Pleanála Teanga Ghaeilgeach ach pleananna teanga a bheith aontaithe ag na pobail sna limistéir éagsúla i gcomhréir leis na critéir pleanála teanga atá forordaithe faoin Acht. Tá Údarás na Gaeltachta

Lárnach do phlean teanga

1. dearcadh i leith na Gaeilge
2. cumas sa Ghaeilge
3. úsáid na Gaeilge
4. cothú agus buanú pobal teanga
5. aistriú teanga ó ghlúin go glúin.

Céimeanna

Plean Forbartha Pobail agus Teanga d'Iarthar Dhuibhneach 2013-2020

Réamhobair don Phróiséas Pleanála Teanga i Limistéar Chiarraí Thiar

Is mar thoradh ar an bpatrún sochtheangeolaíoch a bheith an-éagsúil ó cheantar go ceantar i nGaeiltacht Chorca Dhuibhne agus toisc gurb é moladh an SCT pleananna a ullmhú de réir Chatagóire (féach an cur síos san in alt 1.6 a leanann) átathar ag síriú ar réamhobair do phlean teanga d'Iarthar Dhuibhneach (Cat A na Gaeltachta) faoi láthair. I gcás Ghaeltacht Chorca Dhuibhne, áfach, níl ach toghcheantar amháin i gCatagóir B, sé sin Ceann Trá, agus baineann an ceantar seo go tíreolaíoch leis an gceantar Gaeltachta laistiar de Dhaingean atá i gCatagóir A, mar sin déanfar fophlean do Cheann Trá laistigh den phlean piolótach seo d'Iarthar Dhuibhneach. Moltar tosnú ar phlean eile do bhaile an Daingin agus an ceantar máguaird (Na Gleannta) agus do phlean eile do na ceantair lastoir de Dhaingean agus go luath ina dhiaidh seo agus is féidir an trí phlean a chur le chéile chun mórphlean Limisteir Ghaeltacht Chorca Dhuibhne a dhéanamh de réir mar atá á éilimh faoi Acht na Gaeltachta 2012 le fógairt Ciarrai Thiar mar Limistéir amháin Pleanála Teanga i mí na Nollag 2013. (féach 1.7 thíos)

An Phleanáil Teanga

- Próiseas
- Eascraíonn go minic as beartas /polasaí

Trí chineál beartais /polasaithe ann:

- Forpholasaí m.sh polasaí fornáisiúnta
- Polasaí ón mbarr anuas
- Polasaí ón ithir aníos

An próiseas?

Meitheal na Gaeilge, Coiste Pobail Lios Póil, 27 Feabhra 16 RÓC

Na Réimsí

1. an córas oideachais, lena n-áirítear seirbhísí luathoideachais;
2. seirbhísí cúram leanaí, réamhscolaíochta agus tacaíochta teaghlaigh, lena n-áirítear seirbhísí tacaíochta teanga;
3. seirbhísí don aos óg agus d'aoisghrúpaí eile;
4. deiseanna foghlama **lasmuigh** den chóras oideachais;
5. an earnáil ghnó;
6. eagraíochtaí pobail agus comharchumainn;
7. na meáin chumarsáide;
8. seirbhísí poiblí;
9. pleanáil agus forbairt fhisiciúil;
10. seirbhísí sóisialta agus caitheamh aimsire; agus
11. úsáid na Gaeilge i measc an phobail, dearcadh an phobail **ina** leith agus a mhéid a thacaíonn an pobal i gcoitinne leis an bplean teanga.

Ba chóir a bheith ar an airdeall faoi na nithe seo a leanas agus pleann teanga á chur i dtoll a chéile:

- **Feasacht agus dílseacht an phobail:** Ba chóir go mbeadh sé soiléir don phobal cad atá i gceist leis an bpróiseas pleanála teanga, an tábhacht a bhaineann leis agus an ról lárnach atá le himirt ag an bpobel sa phróiseas sin. Beidh gá le feachtas feasacha a eagrú ar bhonn áitiúil chun spéis an phobail a chothú sa phróiseas agus chun a ndílseacht don phróiseas a chinntiú.
- **Úinéireacht:** Ba chóir go mbeadh an deis chuí ag an bpobel, agus ag gach páirtí leasmhar eile, ionchur leanúnach a bheith acu sa phróiseas pleanála teanga agus úinéireacht a ghlacadh ar an gcuid den phlean teanga a bhaineann leo.
- **Soiléireacht:** Ba chóir go mbeadh sé soiléir cad iad na gníomhaiochtaí atá beartaithe faoin bplean, cé atá freagach as gach gné den phlean agus cad iad na hacmhainní a bheidh ar fáil agus a bheidh ag teastáil chun gach gné den phlean a chur i gcrích.
- **Cumas:** Ba chóir go mbeadh an cumas, an taithí agus an saineolas cuí ag an eagraíocht a roghnófar chun tabhairt faoin bpleanáil teanga nó go mbeadh fáil ag an eagraíocht ar an saineolas cuí, de réir mar a theastaíonn.
- **An próiseas:** Ba chóir go mbeadh sé soiléir go bhfuil an próiseas pleanála teanga chomh tábhachtach leis an bplean féin agus le torthaí an phlean.

Léargas ar an dul chun cinn

1
2
3
4
5
6

1. A raibh le déanamh...

2. A bhfuil déanta...

3. A bhfuil le déanamh...

A bhfuil déanta

- Ionchur ó na páirtithe leasmhara
- Spriocanna- (obair Aoife)
- m.sh: **Oideachas**
- Scéim na gcúntoirí teangan a leathnú –saibhriú teangan na gcainteoirí baile
- Forbairt ar imeachtaí sóisialta tar éis scoile/nascaithe leis an scoil – club obair bhaile, club léitheoireachta, imirt chártaí, ceol-dráma a dhéanamh le daltaí iar-bhunscoile
- Tacaíocht do mhúinteoirí iar-bhunscoile ó thaobh acmhainní teagaisc – tacaíocht chun notaí ranga ábhar a ullmhú
- Forbairt ar sheimeastar Gaeltachta do dhaltaí Ollscoile sa cheantar (Acadamh na hOllscolaíochta Gaeilge)
- Comhoibriú le hlonad Aosóideachais COC maidir le cúrsaí faomhaithe a bhunú sa Ghaeltacht (OÉCorcaigh, Dún Chíomháin)
- Dianchúrsaí agus gearrchúrsaí i gcruinneas na Gaelainne do thuimsitheoirí (OÉCorcaigh, Dún Chíomháin)
- **Seirbhísí Tacaíochta Teaghlaigh**
- Forbairt ar mhinicíocht Scléip an tSathairn (Tús Maith)
- Comhoibriú idir Tús Maith agus FSS ó thaobh cúrsaí tuismitheoreachta a reachtáil agus seirbhísí do mháithreacha/leanáí (Tús Maith & FSS)
- Forbairt polasaí cinnte i dtaca leis an togra nua – Ionad Tacaíochta Teaghlaigh (Coiste ITT)
- **Seirbhísí Óige**
- Forbairt ar pholasáí teanga (KYDS)
- Nasc idir Club Óige eile sa Ghaeltacht (KDYS)
- Athbhunú Club RÍRÁ sa dúthaigh (Óige na Gaeltachta)
- Oifigeach Óige a cheapadh chun comhtháiteacht a dhéanamh ar sheirbhísí óige (tras-eagraíocht)

Caithfear féachaint ar an spriocanna atá indéanta sa chéad tréimhse –cinn a roghnú

~~Sin ceantar tópicum do Cileann Fraisgach den phriont phoibseach seo a dhéanamh~~
~~Dhuibhne~~ → Moltar tosnú ar phlean eile do bhaile an Daingin agus an ceantar máguaird (Na Gleannnta) agus do phlean eile do na ceantair lastoir de Dhaingean agus go luath ina dhiadh seo agus is féidir an trí phleán a chur le chéile chun mórphealan Limisteir Ghaeltacht Chorca Dhuibhne a dhéanamh de réir mar atá á éilimh faoi Acht na Gaeltachta 2012 le fógaireart Ciarrai Thiar mar Limistéir amháin Pleanála Teanga i mí na Nollag 2013. (féach 1.7 thíos)

- Lios Pól
 - Obair mhaith ar siúl- spriocanna sainithe:
 - 1. CLG
 - 2. Seirbhísí eaglasta
 - 3. Tuismitheoirí
 - 4. Tuilleadh
 - Comharchumann Forbartha an Leith Triúigh
 - Obair mhaith ar siúl: spriocanna sainithe (plean forbartha)
-
-

Léargas ar an dul chun cinn

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6

1. A raibh le déanamh...

2. A bhfuil déanta...

3. A bhfuil le déanamh...

- An plean a chur le chéile
- Mianta an phobail- chun tosaigh
- Cad iad na spriocanna atá insroichte mar chéad chéim?
- Cén múnla?

Tuairisc- leabhar

agus / físeán?

chéile:

- **Feasacht agus dílseacht an phobail:** Ba chóir go mbeadh sé soiléir don phobal cad atá i gceist leis an bpróiseas pleánala teanga, an tábhacht a bhaineann leis agus an ról lárnach atá le himirt ag an bpobal sa phróiseas sin. Beidh gá le feachtas feasacha a eagrú ar bhonn áitiúil chun spéis an phobail a chothú sa phróiseas agus chun a ndílseacht don phróiseas a chinntiú.

- An fheasacht teanga:
- Clár do gach réimse: